

Erich Kästner, a német gyermekkultúra magyarországi követe

*Gondolatok az MKE Gyermekkönyvtárosok Szekciója
és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár által rendezett
Erich Kästner Emlékkonferenciáról*

*„A jó gyerekkönyv
ugyanolyan fontos,
mint a jó kenyér.”
Erich Kästner*

Erich Kästner születésének 100. évfordulóját hogyan is ünnepelhetné megfelelőbben a gyermek- és ifjúsági irodalommal foglalkozók köre, mint a nagy író életműve feldolgozottságának javításával, befogadásának elősegítésével.

Ezt ismerte fel a *Magyar Könyvtárosok Egyesülete Gyermekkönyvtáros Szekciójának* vezetője, Kucska Zsuzsa, amikor az előadókat tekintve nemzetközi, a résztvevők vonatkozásában országos Erich Kästner Emlékkonferenciát rendezett 1999. május 12–13-án. A konferenciának a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi olvasóterme és VI. sz. Gyermekkönyvtára adott helyet.

Már a konferencia programjából és az előadók névsorából is kiderült, hogy a gyermek- és ifjúsági irodalom ügyével foglalkozók saját professziójukat tekintve más és más szemszögből vizsgálva járulhatnak hozzá a gyermek- és ifjúsági irodalom befogadásához, kutatásához, elismertetéséhez: az egyetemi és főiskolai oktató az életmű kutatásával, az általános iskolai tanár és tanító meg a könyvtáros művek megismertetésével, megszerettetésével, a művek befogadásának különböző módszerekkel történő elősegítésével, az illusztrátor az illusztrációk értékeinek bemutatásával.

Dr. Fodor Péter, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója és Póbori Ágnes, a Belvárosi Régió igazgatója megnyitó és köszöntő beszédükben személyes hangon beszéltek Erich Kästner ifjúsági műveinek jelentőségéről saját gyermekkori olvasmányélményeik sorában.

A német kutató, Dr. Bernd Dolle-Weinkauff meghívásának gondolatát a Johann Wolfgang Goethe Egyetem Ifjúsági Irodalomkutató Intézete által szervezett nemzetközi Kästner-konferenciák magyarországi visszhangja is megerősítette. Előadása pedig igazolta, hogy a nemzetközi kitekintés a gyermekirodalom területén is mennyire indokolt.

Dr. Bernd Dolle-Weinkauff előadásából a legújabb Kästner-kutatások eredményeit ismerhették meg a konferencia résztvevői.

A 100. évfordulóra a németországi kutatás Kästner életművének szinte minden szegletét átvilágította. Megjelent két új monográfia is, a régieket pedig újra kiadták.

Regényeinek megjelenési adatai alapján Erich Kästner a Grimm-fivérek után a német gyermekkultúra legjelentősebb képviselője a világon – mondta a német előadó, akinek előadásából ezúttal kiemelünk néhány jelentős megállapítást.

A múltban – mondotta – meglehetősen előtérben álltak a gyerekek és a felnőttek erkölcsével és nevelésével kapcsolatos kérdések Kästner mint gyermekíró méltatásánál. Gyermekirodalmi műveinek esztétikai minőségei sokkal kisebb figyelmet kaptak, mint ami azokat megillette. Ezért a frankfurti kutató professzor elsősorban a szerző ifjúsági regényeinek műfaji sajátosságaival foglalkozott, rámutatva az egyes művek műfaji elődeire.

A gyermek-krimi „megsokszorozott hősök”-et is tartalmazó modellje valójában Kästner nyomán terjedt el. Az előadásból azt is megtudhattuk, hogy „A két Lotti”-nak először a filmtervezetét írta meg az író „összetévesztésig hasonló” címmel. Erich Kästner vonzódása a filmhez magyarázza regényének filmszerű elbeszélői struktúráját.

A „Május 35” c. regénnyel Kästner a szociálkritikus mesék szerzőinek társágában találta magát, „Az állatok konferenciájá”-val pedig még egyszer visszanyúlt egy politikai gondolat: a békés, toleranciára épített világ ideáljának ábrázolásához. Kästner gyermekregényei kiválóan profitáltak az író újságírói gyakorlatából, méghozzá a tiszta, korszerű nyelvezet vonatkozásában, s azon képességét illetően, amellyel az olvasó figyelmét fel tudta kelteni s ébren tudta tartani az elbeszélés tárgya iránt.

Erich Kästner igazi hatásának megismeréséhez alkotásai széles nemzetközi hatásának és befogadásának ismerete vezethet el. Ezért kezdeményezte a frankfurti kutatóintézet vezetője, Dr. Hans-Heino Ewers professzor úr annak vizsgálatát, hogy az egyes országokban milyenek a Kästner-regények megjelenési adatai, az eredeti művekkel összevetve milyenek a műfordítások, és melyik országban hogyan fogadta a műveket az irodalomkritika.

E kérdések magyar vonatkozásairól e sorok írója először a frankfurti egyetemen beszélt, a mostani budapesti konferencia pedig lehetőséget adott arra, hogy e kutatás eredményei magyar nyelven is elhangozzanak.

Magyarországon négy nagy jelentőségű évtized van Erich Kästner műveinek kiadásában: a harmincas évek, amikor öt új Kästner-regény jelent meg az eredeti után szinte azonnal magyar nyelven; azután az 50-es évek vége, amikor az „Emil és a detektívek” és „A két Lotti” magyar műfordítása megjelent; valamint a 80-as, 90-es évek, amikor különösen „A két Lotti” éli meg 2-3 évenkénti állandó újabb kiadását.

Déry Tibor műfordítása két zseniális író találkozása a magyar változat lapjain, amelybe persze belekerült a fordítás korának néhány sajátossága is.

A konferencián a továbbiakban az illusztrációk elemzése kapott teret. Walter Trier illusztrációi még ma is hatnak, mert nagyszerűek, és szinte részeivé váltak a könyveknek! Egy mai illusztrátor azonban más műfajú és technikájú illusztrációkat készítene – hangzott el Sárkány Győző, Rényi Krisztina és Vida Győző, a Magyar Illusztrátorok Társasága tagjainak előadásában.

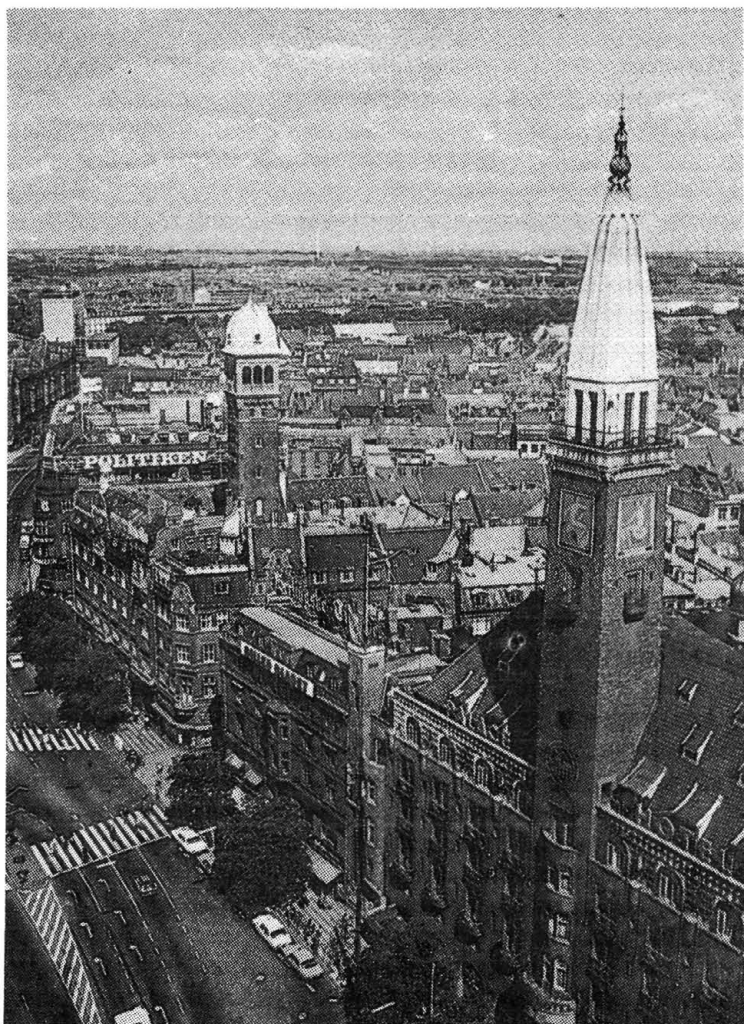
A konferencia további jelentős részében azoké a magas színvonalú módszertani kultúrával rendelkező pedagógusoké, könyvtárosoké volt a szó, akiknek köszönhetően a Kästner-regények igazán eljutnak gyermekolvasóikhoz, és akik segítik őket abban, hogy a művek befogadása igazi élménnyé váljon, s reflexióik

rajzokban, szerepjátékokban és más, az olvasáshoz kapcsolódó kreatív tevékenységekben kifejezésre juthassanak. (Előadásuk sorrendjében: Dr. Bihari Albertné, Dr. Harangozó Attiláné, Endrédi Szabó Erika, Tóth Rita, Kucska Zsuzsa.)

Jelentős volt továbbá Chászárné Simon Alice kiselőadása, aki „A két Lotti” iskolai feldolgozását segítő módszertani füzetét bocsátotta vitára, valamint Gyárfásné Kincses Edité, akinek „A két Lotti”-nak mint házi olvasmánynak a feldolgozásához készült színvonalas elemzése nagy népszerűségnek örvend. Az előadások szép íve elvezetett az elméleti kérdésektől a gyakorlathoz.

A konferencia Erich Kästner születésének évfordulója alkalmából szerveződött. De egyúttal kifejezésre jutott benne a törődés a gyermek- és ifjúsági irodalom sorsával, helyzetével és mindenekelőtt olvasójával.

Lipócziné Dr. Csabai Sarolta

IDŐBEN SZÓLUNK!

Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ tanfolyamai

Egyéves könyvtárosasszisztens-iskola

A tanfolyamot a 10/1995 (IX. 22.) sz. MKM-rendelet alapján szervezzük. Az oktatás szeptember közepén indul, és 2000. június közepén záróvizsgával fejeződik be. A képzés kéthetente két napot vesz igénybe. A jelentkezés feltétele: érettség. *Jelentkezési határidő: 1999. augusztus 25.*

A tanfolyam díja: félévenként 25 ezer Ft, a záróvizsga díja: 10 ezer Ft.

Alapfokú számítógépező, -használó tanfolyam

Témakörei:

számítástechnikai alapismeretek, hálózatkezelés, elektronikus levelezés, Internet, adatbázis-kezelés, látványtervezés/grafika, szövegszerkesztés, táblázatkezelés.

A szakképesítést adó képzést a művelődési és közoktatási miniszter által kiadott rendelet alapján szervezzük.

A két féléves oktatás szeptemberben kezdődik (havonta két egymást követő nap), a záróvizsgára 2000 júniusában kerül sor.

Jelentkezési határidő: 1999. augusztus 15.

A tanfolyam díja: félévenként 25 ezer Ft, a záróvizsga díja: 10 ezer Ft.

Kétnapos Internet-tanfolyam

Az Internet technikai alapjai, elektronikus levelezés, a böngészők használata, a könyvtári szolgáltatásban használható információk az Interneten, honlapkészítés. *Részvételi díj: 6000 Ft*

Időpontok: szeptember 8-9., 15-16., 20-21., 29-30.

október 4-5., 13-14., 18-19.

(A megadott időpontokban csak 9 fő jelentkezése esetén tartjuk meg a tanfolyamot, ellenkező esetben más időpontot ajánlunk fel a jelentkezőknek.)

Címünk:

Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ
oktatási és módszertani osztály, Budapest, Budavári Palota, F-épület 1827

Telefon:

2243-821 Törökné Jordán Katalin (asszisztentanfolyam)

2243-820 Fejős László (számítástechnika),

ill.: 2243-819 (osztálytitkárság)